

“APTAL” DEĞİLMİŞİM, DİSKALKULİYMİŞİM

Yazar

Doç. Dr. Yılmaz MUTLU

“APTAL” DEĞİLMİŞİM, DİSKALKULİYMiŞİM

Yazar

Doç. Dr. Yılmaz MUTLU
ORCID: 0000-0002-4265-856X

ISBN: 978-625-5711-22-9

E-ISBN: 978-625-5711-23-6

DOI: 10.54637/vizetek.9786255711236

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketine aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazar(lar)ına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı: Zeynep ERTUĞRUL

Dizgi & Mizanpaj: Abdulkadir EMİROĞLU

Baskı: Ankara | Ekim, 2025

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkeyayincilik@gmail.com

Yayıncı Sertifika No: 41575

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.

İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA

Tel.: 0 (312) 395 85 71

Matbaa Sertifika No: 47479

ÖN SÖZ

Matematik, insan yaşamının temel bileşenlerinden biri olarak sayıları, ölçüleri, zamanı ve mekânı anlamlandırmamızı sağlar. Ancak bu süreç herkes için aynı kolaylıkta işlemez. Bazı bireyler için matematik, yalnızca okul sıralarında karşılaşılan bir ders olmaktan çıkar; günlük yaşamın her alanında karşısına çıkan zorlu bir engel hâline gelir. Bu engelin en belirgin adı, matematik öğreniminde gelişimsel bir güçlük olan diskalkulidir.

Bu kitap, diskalkuliye sahip bireylerin sesine kulak vermeyi; onların eğitimde, işte ve günlük hayatta karşılaştıkları güçlükleri görünür kılmayı ve toplumsal farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Özellikle yetişkinlik döneminde matematikle ilgili güçlüklerin tanınması ve anlaşılması kolay değildir. Çocuklukta göz ardı edilen ya da yanlış yorumlanan bu güçlükler, ilerleyen yıllarda kişinin meslek seçiminden öz güvenine, sosyal ilişkilerinden psikolojik iyi oluşuna kadar pek çok alanda kalıcı izler bırakabilir.

Elinizdeki çalışma, salt bilimsel bir incelemenin ötesine geçer; insani boyuta dokunan deneyimlerin bir derlemesidir. Diskalkuliyle yaşayan bireylerin kişisel tanıklıklarını, uzman görüşlerini ve güncel bilimsel bulguları öreerek; akademisyenler, öğretmenler ve aileler için yol gösterici bir kaynak sunar.

Bu kitabın en önemli katkılarından biri, diskalkuliye sahip bireylerin "eksik" değil, "farklı" oldukları vurgusudur. Matematikte zorlanan kişiler, sanat, dil, iletişim ya da yaratıcılık alanlarında güçlü yeteneklere sahip olabilirler. Dolayısıyla bu kitap yalnızca bir öğrenme güçlüğünü tanımlamakla kalmaz; her bireyin özgün hikâyesine ve potansiyeline de dikkat çeker.

Bu noktada, mahremiyetini korumak adına "Elif" takma adıyla anacağımız katılımcıya, yaşam öyküsünü büyük bir içtenlikle paylaştığı için teşekkürlerimi sunmak isterim. Onun deneyimleri ve ayrıntılı anlatıları, bu kitabın kurgusuna yön vermiş; diskalkulinin bireysel ve toplumsal boyutlarının daha derinlikli anlaşılmasına katkıda bulunmuştur.

Ayrıca, kitabın akademik kalitesinin artırılmasında ve daha okur dostu bir hâle gelmesinde emekleri geçen değerli meslektaşlarıma şükranlarımı sunmak isterim. Ali Fuad Yasul ve Bünyamin Sarıkaya, metni titizlikle okuyarak yazım ve dil yanlışlarının giderilmesinde, ifadelerin daha akıcı ve anlaşılır hale getirilmesinde büyük özveri göstermişlerdir. Ferit Resuloğulları'na ise kitabın yayına hazırlık sürecindeki özverili çalışmaları ve katkıları için ayrıca teşekkür ederim. Bu değerli destekler, çalışmanın bilimsel düzeyini korurken okuyucuya daha etkili bir şekilde ulaşmasını sağlamıştır.

Bu çalışmanın, diskalkuliye sahip bireylerin kendilerini daha iyi anlamalarına yardımcı olurken; ailelerin, öğretmenlerin ve toplumun diskalkuli konusunda daha bilinçli ve destekleyici yaklaşımlar geliştirmesine katkı sağlayacağına inanıyorum.

YAZARIN ÖZGEÇMİŞİ

Doç. Dr. Yılmaz Mutlu, Muş Alparslan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde görev yapmaktadır. Doktora tezini diskalkuli üzerine yapan Mutlu, bu alanda Türkiye'nin öncü akademisyenlerinden biridir. Diskalkuli konusunda birçok makale ve kitap bölümü yazmış olup konu ile ilgili üç kitabın yazımında editörlük yapmıştır.

Diskalkulik çocuklara matematik öğretimi için çoklu duyuşal öğretimi destekleyen birçok materyal (DokunSay sayı seti, DokunSay aritmetik seti, DokunSay Saat Öğretim Materyali vb.) tasarlamıştır. Mutlu'nun bu konu ile ilgili patentli materyal tasarımları olup bu materyallerle uygulamalı eğitimler vermektedir.

Mutlu, diskalkuli ve matematik öğretimi alanında çok sayıda bilimsel projeye yürütücü, danışman, uzman ve araştırmacı olarak katkıda bulunmuştur. "Her Çocuk Matematik Öğrenebilir!", "Diskalkulik Öğrencilere Matematik Öğretmeye Yönelik Örnek Uygulamalar" gibi TÜBİTAK projelerinde görev almış, ayrıca uluslararası işbirliği programları ve yükseköğretim kurumları tarafından desteklenen projelerde yer almıştır.

Mutlu, 2017 yılından beri Diskalkuli Derneği kurucu başkanlık görevini yürütmektedir.

İÇİNDEKİLER

1. BÖLÜM: “KAFAM BASMIYOR” DİSKALKULİ NEDİR? 5

1.1 "34 YAŞINDA DUYDUĞUM KELİME": DİSKALKULİNİN TANIMI	6
1.2 "SANKİ BU BİR KAPI VE BEN ONU BİLİNÇLİ OLARAK KİLİTLİ TUTUYORMUŞUM GİBİ": DİSKALKULİNİN NEDENLERİ	7
1.3 "YALNIZ DEĞİLMİŞİM": DİSKALKULİNİN YAYGINLIĞI	12
1.4 "NET BİR TANI KOYMAK ZOR": YETİŞKİNLERDE DİSKALKULİ DEĞERLENDİRMESİ	14
1.5 "HARFLERLE DE ZORLUK YAŞIYORUM": DİSKALKULİ İLE EŞLİK EDEN DURUMLAR	17

2. BÖLÜM: "ÇARPIM TABLOSUNU EZBERLEYEMEDİM" - ÇOCUKLUK VE EĞİTİM..... 21

2.1 "ÇOK NET HATIRLAMİYORUM": ERKEN DÖNEM İŞARETLER (0-6 YAŞ)	22
2.2 "7'LER 8'LER ÇOK ZORDU": İLKOKUL DÖNEMİ MÜCADELESİ (6-10 YAŞ)	23
2.3 "MATEMATİK OLMAYAN LİSE SEÇTİM": ORTAOKUL-LİSE DÖNEMİ STRATEJİLERİ (10-18 YAŞ)	26
2.4 "MATEMATİKSİZ ALANLARI TERCİH ETTİM": ÜNİVERSİTE SEÇİMLERİ VE ADAPTASYON	28

3. BÖLÜM: "PARA ÜSTÜ HESAPLAYAMAM" - GÜNLÜK YAŞAM ZORLUKLARI..... 31

3.1 "HEP KART KULLANIYORUM": PARA VE ALIŞVERİŞ DENEYİMLERİ	32
3.2 "15:00 DEYİNCE PARMAKLA SAYARIM": ZAMAN YÖNETİMİ ZORLUKLARI	35
3.3 "GPS'sİZ GİDEMEM": MEKÂN VE YÖN BULMA DENEYİMLERİ	37
3.4 "1/4 SU BARDAĞI ANLAMAM": ÖLÇÜMLER VE ORANLARLA MÜCADELE	38

4. BÖLÜM: "ÇİZER OLDUM"- MESLEK SEÇİMLERİ..... 41

4.1 DİSKALKULİ VE KARIYER SEÇİMİNDEKİ KAÇINMA STRATEJİLERİ.....	42
4.2 MESLEKİ YAŞAMDA KARŞILAŞILAN MATEMATİKSEL ZORLUKLAR	43

5. BÖLÜM: "APTAL GÖZÜYLE BAKIYORLARDI" - SOSYAL VE DUYGUSAL ETKİLER..... 49

5.1 TANI ÖNCESİ VE SONRASI: İLİŞKİLERDEKİ DRAMATİK DÖNÜŞÜM.....	50
5.2 KİMLİK YENİDEN YAPILANDIRMASI: "SİLKİNME" SÜRECİNİN ANATOMİSİ	51
5.3 MATEMATİK KAYGISINDAN PSİKOLOJİK İYİLEŞMEYE: UZUN VADELİ ETKİLERİN YÖNETİMİ.....	52

6. BÖLÜM: "CHATGPT HAYATIMI KOLAYLAŞTIRDI"- BAŞA ÇIKMA STRATEJİLERİ..... 55

6.1 "HER ŞEYİ YAZIYORUM": SİSTEMATİK TELAFİ SİSTEMLERİ	56
6.2 "KİMLERDEN YARDIM ALIYORSUNUZ": ÇOK BOYUTLU DESTEK AĞLARI	57
6.3 "CHATGPT HAYATIMI KOLAYLAŞTIRDI": DİJİTAL ÇAĞIN YENİ OLANAKLARI	58
6.4 "KENDİMLE DALGA GEÇEBİLDİĞİM BİR KONU": MİZAHIN DÖNÜŞTÜRÜCÜ GÜCÜ.....	59
6.5. "SANATSAL İŞLERDE BAŞARILIYIM": GÜÇLÜ YÖNLERİN KEŞFİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	61

7. BÖLÜM: "YALNIZ DEĞİLSİNİZ" - GELECEK VE UMUTLAR..... 65

7.1. "ÜÇ AŞAĞI BEŞ YUKARI HESAPLAYABİLMİYİ UMUT EDİYORUM": MATEMATİK KAYGISINDAN ÖZ GÜVENE.....	66
7.2 "ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNE BİLGİLENDİRME YAPILABİLİR": ERKEN MÜDAHALENİN ÖNEMİ	68
7.3. "LÜTFEN ANLAYIŞLI OLUN": ÖĞRETMEN EĞİTİMİNİN KRİTİK ÖNEMİ	68

7.4 "UMARIM KÜÇÜK ÇOCUKLARA IŞIK OLUR": GELECEK NESİLLERE MESAJ	70
---	----

8. BÖLÜM: "SANKİ BEYNİMDE MATEMATİK BÖLÜMÜ EKSİK GİBİ" - KİŞİSEL YANSIMALAR..... 73

8.1 "ÇOK VAR, ÖZELLİKLE YURT DIŞINDA" - TRAVMADAN GÜCE: UNUTULMAZ MATEMATİK ANILARI	74
8.2 "SANKİ BİLMEDİĞİM BİR DİLİ ÖĞRENMEYE ÇABALİYOR GİBİYİM" - DİL OLARAK MATEMATİK: METAFORİK ANLAYIŞIN GÜCÜ.....	75
8.3 "HERKES BİRİCİK VE HERKESİN HİKAYESİ BİRBİRİNDEN FARKLI"- FARKLILIĞI KUCAKLAMAK: YENİDEN İNŞA EDİLEN YAŞAM FELSEFESİ	77

SONUÇ..... 79

KAYNAKLAR 83